

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Пеньков С. В. Теоретичний генезис проблеми використання службових тварин в оперативно-розшуковій діяльності.....	177
Погорєлова І. С. Політична культура українського суспільства у вимірі європейських цінностей	179
Севрук В. Г. Проблеми дослідження етнічних мотивів вчинення злочинів.....	182
Стасюк С. В. Зміни податкового законодавства 2016 року як запорука демократизації суспільства	184
Трембіцький А. М. Схилення до розголошення комерційної таємниці: проблеми визначення меж відповідальності.....	187
Утвенко В. В. Правове регулювання соціального захисту окремих категорій непрацездатних громадян України.....	191
Kharchenko O. V. Logic bomb as a rhetorical means of humor.....	195
Чмир О. Б. До проблеми становлення правового демократичного суспільства в Україні	197
Чупрій Л. В. Аксіологічні та гуманітарні аспекти формування правової держави в Україні	200
Шклярук С. Г. Трастові послуги як інструмент виведення активів з України.....	203
Шусть В. В. Ціннісні системи українського суспільства – ідеологічний хаос	205
Якубенко Н. В. Українське дисидентство другої половини 1950-х – 1960-х рр. – зародкова форма громадянського суспільства.....	209
Авсієвич А. В. Правовий характер ознак міжнародного арбітражу	212
Берестецька Л. М. Тенденції розвитку електронного бізнесу в Україні.....	215
Бігдаш В. Д. Особливості формування принципів менеджменту страхової діяльності в Україні.....	218
Гавловська А. В. Оптимальні податки як складова частина іміджу держави та як спосіб подолання правового нігілізму громадян.....	221
Гончаренко Є. Ю. Сучасна “правова лінгвістика” як питання семантико-стилістичних особливостей перекладу юридичних текстів з німецької мови	224
Григор’єва М. І. Міжнародний досвід взаємодії держави і суспільства щодо профорієнтаційної роботи та довузівської підготовки молоді.....	227

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИНЦИПІВ МЕНЕДЖМЕНТУ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Наукове обґрунтування процесу управління та формування відповідних принципів відбулося у кінці дев'ятнадцятого початку двадцятого століття (Федеріко Уінслоу Тейлора, Анрі Файоль, Р. Емерсон, Генрі Форда та ін.), але і в поточний період актуальним залишаються питання формування принципів у окремих видах менеджменту, зокрема менеджменту страхової діяльності. На нашу, принципи страхового менеджменту доцільно розглядати у трьох напрямках:

- 1) принципи державних вимог до забезпечення зовнішнього середовища діяльності страхових компаній, зокрема принципів ліберальної національної економіки;
- 2) принципи підприємницької діяльності страхової компанії як суб'єкту господарювання;
- 3) принципи діяльності страхової компанії як спеціального підприємства, яке надає унікальні фінансові послуги по забезпеченню страхового захисту для клієнтів-страхувальників по певним видам страхування, на які державою видані ліцензії.

До першої групи принципів відносяться узагальнені принципами господарювання в Україні, які забезпечують державні органи згідно чинного законодавства та які відповідають принципам ринкової ліберальної економіки. До таких принципів згідно зі ст. 6 Господарського кодексу України відносять:

- забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання;
- свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом;
- вільний рух капіталів, товарів та послуг на території України;
- обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємстві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави;
- захист національного товаровиробника;
- заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

Друга група принципів визнає вимоги до діяльності страхової компанії як підприємства. Страхова діяльність, як певна сфера підприємницької діяльності, ґрунтується на загальновизнаних та встановлених чинним законодавством принципах згідно ст.44 Господарського кодексу України. Адаптовано до страхового підприємництва ці принципи визначимо наступним чином:

- 1) вільний вибір страховиком видів страхової діяльності;
- 2) самостійне формування страховиком програми діяльності, вибору постачальників і споживачів страхових послуг, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, використання яких не обмежено законом, встановлення цін та послуги відповідно до закону;

- 3) вільний найм страховиком працівників;
- 4) комерційний розрахунок (забезпечення прибутковості) та оцінка, контроль і управління власним комерційним ризиком;
- 5) вільне розпорядження прибутком, що залишається у страховика після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом;
- 6) самостійне здійснення страховиком зовнішньоекономічної діяльності (зокрема, перестрахування), використання ним належної йому частки валютної виручки на свій розсуд.

До третьої групи відносяться спеціальні принципи страхової діяльності, що використовуються страховиком при організації специфічної діяльності — при організації страхового захисту своїм клієнтам-страхувальникам за допомогою надання страхових послуг. Організація страхового захисту включає безпосередньо дії страховика в процесі укладання та виконання договору страхування з страхувальниками, а також дії по перестрахуванню та фінансовій діяльності по управлінню страховими резервами. В українському законодавстві ці принципи подані, в першу чергу в Господарському та Цивільному кодексах, законах “Про страхування”, “Про фінансові послуги та регулювання ринків фінансових послуг”. До спеціальних принципів страхування відносять наступні: страхового інтересу; страхового ризику; граничної сумлінності; відшкодування; суброгації; перестрахування та співстрахування; контрибуції; диверсифікації; конкуренції; фінансової надійності, платоспроможності; фінансового моніторингу.

Перші шість принципів відносять до класичних принципів страхування, що відповідають відносинам страховика та страхувальника при здійсненні договорів страхування. Вперше ці принципи були юридично сформульовані в англійському законі про морське страхування в 1906 р.

Наступні принципи відповідають сучасним тенденціям розвитку страхових ринків, враховують вплив зовнішніх факторів і спрямовують діяльність страховика на забезпечення сталого розвитку його бізнесу та збільшення капіталізації (вартості) страхової компанії.

Вказані вітчизняні підходи до формування принципів страхової діяльності в цілому відповідають вимогам міжнародного законодавства та міжнародних спеціалізованих професійних об'єднань. Зокрема, Міжнародна асоціація органів нагляду за страхуванням (IAIS), що створена в 1994 р. за участю 100 країн світу, встановила наступні ключові принципи для органу нагляду за страховою діяльністю по напрямкам:

- 1) організація нагляду за страховою діяльністю;
- 2) порядок ліцензування;
- 3) дії при змінах у контролі компанії;
- 4) вимоги до корпоративного управління;
- 5) контроль внутрішніх механізмів контролю страховика;
- 6) активи: вимоги до формування, оцінювання, ліквідності та ін. заходів управління;
- 7) пасиви: визначення пасивів, зобов'язання за страховими полісами або технічні резерви, суми дозволених кредитів при перестрахуванні;
- 8) достатність капіталу та платоспроможність, зокрема встановлення мінімального рівня капіталу при ліцензуванні та ділових операціях;
- 9) вимоги до похідних та “позабалансових” операцій;
- 10) перестрахування (встановлення вимог до обсягу зобов'язань, рівня довіри);
- 11) ринкова поведінка (діяти чесно, відверто, професійно, турботливо, старанно, відповідно до пруденційних норм, інформувати, уникати конфлікту інтересів тощо);

- 12) фінансова звітність (подається для оцінки фінансової стійкості операцій страховика, отримується від актуаріїв, аудиторів тощо, організовується шляхом: встановлення обсягу і частоти надходження всіх звітів, розробка стандартів щодо утворення страхових резервів та інших пасивів, що входять до фінансової звітності);
- 13) інспектування на місці з метою аналізу ділових операцій;
- 14) санкції (введення обмежень на ділові операції, видання приписів, право застосування інших санкцій, в т. ч. анулювання ліцензії);
- 15) ділові операції в інших країнах (всі страхові заклади підлягають нагляду, в т. ч. міжнародні страхові групи, створення закладу за кордоном узгоджується органами нагляду обох країн);
- 16) координація і кооперування (обмін інформації між різними наглядовими органами, укладання договорів, обмін інформацією, співпраця в інших напрямках);
- 17) конфіденційність (орган нагляду повинен дотримуватися офіційної таємниці, зберігати конфіденційну інформацію, одержану від інших органів нагляду).

Згідно з положеннями Асоціації IAIS ключові принципи сприяють ефективному розвитку нагляду шляхом:

- виступу основним орієнтиром для органів нагляду в усіх юрисдикціях;
- доповнення їх залежно від спеціальних умов та особливостей ринків страхування;
- допомоги органам нагляду виконувати свої функції на ринку страхування.

Таким чином, для страхової діяльності в Україні характерні загальні та спеціальні принципи страхового менеджменту, що формуються на законодавчій основі та практиці діяльності суб'єктів страхового ринку.